ਸ਼ਾਂਤੀਲਤਾ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਐਮ/ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਦ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ
ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7657-7658 ਦੇ 2021)
ਦਸੰਬਰ 11, 2021
[ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ
ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਵਰਕਮੈਨ'ਜ਼ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1923: ਧਾਰਾ 4 – ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਉਸ ਭਾਗਿਆਨਾ ਦਿਨ, ਜਦੋਂ ਮਦਦਗਾਰ ਚਾਵਲ ਦੇ ਬੈਗਾਂ ਦੀ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਨੂੰ ਟਕਰਾ ਗਿਆ ਜੋ ਸੜਕ ਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਇਆ – ਉਹ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਿਆ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ 1923 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 24 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2400 ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ 25 ਰੁਪਏ ਖਾਣੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ – ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਮੌਤ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗੁਣਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਕਟਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗਾ – 24 ਸਾਲ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਕਟਰ 218.47 ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2.64 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਤੱਕ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 1.98 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰੇ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ 2,400 ਰੁਪਏ ਸੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਤੀਜਤਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 910 ਰੁਪਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ 218.47 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 1.98 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ – ਬਿਆਜ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਬਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਤੱਕ 12% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 8% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਫੈਸਲਾ: ਦਾਅਵਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ – ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਰਹੂਮ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਹਾਰਾ ਖੋ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਚਿਰ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਖਾਣੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੁਪਏ 25, ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਖਾਸ ਖਰਚੇ' ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: (2400 ਦਾ 50%) x 218.47= ਰੁਪਏ 2,62,164 – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12% ਬਿਆਜ ਨਾਲ ਇਹ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਰੁਪਏ 1 ਲੱਖ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਇੱਕ ਚਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2,400 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ

ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਰਹੂਮ ਜੋ ਤਨਖਾਹ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਜਾਂ ਅਤਿਰੇਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਮਦਦਗਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2,400 ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਰਹੂਮ ਇੱਕ ਅਨੈਪਚਾਰਿਕ ਕਾਮਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 2,400 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 7, 8]

2. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਾਂਤੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕਣ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(m) 'ਤਨਖਾਹ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਯਾਤਰਾ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਤੇ ਆਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ"। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖਾਣੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 25 ਰੁਪਏ 'ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਖਰਚੇ' ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 9, 10]

ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਕਰਨਾਟਕ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਸੁਜਾਤਾ (2019) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 514 : [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1043 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1043 ਪੈਰਾ 6 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7657-7658 ਦੇ 2021।

ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਕਟਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 30.11.2018 ਨੂੰ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 305 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 01.02.2019 ਨੂੰ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 305 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 261 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਨਿਰੁਧ ਸਾਂਗੇਨੇਰੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੋਲਾ, ਵੀਰੇਸ਼ ਬੀ. ਸਹਾਰਿਆ, ਅਕਸ਼ਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਸ਼ੁਲ ਮਹਿਰਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਾਚੂੜ ਜੀ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਓੜੀਸ਼ਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ FAO ਨੰਬਰ 305 ਦੇ 2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 30 ਨਵੰਬਰ 2018 ਅਤੇ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 261 ਦੇ 2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

3. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਾਮਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਓਆਰ – 04 ਏ 1225 ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 30 ਅਕਤੂਬਰ 2004 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਟਰੱਕ ਪਾਰਾਦੀਪ ਤੋਂ ਜਾਦੂਪੁਰੀਗੋਡਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਖੋਲ ਨੂੰ ਤੀਹ ਬੈਗ ਚਾਵਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ। ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਦਦਗਾਰ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਚਾਵਲ ਦੇ ਬੈਗਾਂ ਨੂੰ ਲੋਡ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਨੂੰ ਟਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸੜਕ ਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਕਾਮਿਆ ਨੇ 1 ਨਵੰਬਰ 2004 ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਲੇਮ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਕਮੈਨਜ਼ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1923 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਰੁ. 3,00,000 ਦੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਚੌਬੀਸ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਰੁ. 2400/- ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਣੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਰੁ. 25/- ਮਿਲਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਮਿਆ ਦੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦੀ ਕਲੇਮ 29 ਫਰਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਕਾਰਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(m) ਅਧੀਨ 'ਤਨਖਾਹ' ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁੱਲ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਰੁ.2425/ਮਹੀਨਾ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕਾਮਿਆ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਕਟਰ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੇ IVਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ, 24 ਸਾਲ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਕਟਰ 218.47 ਹੈ। ਕੁੱਲ ਗਣਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:(50% ਦਾ 2425) X 218.47 = ਰੁਪਏ 2,64,898.87. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 2,64,895/- ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 30 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 1,98,807.70 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿਆਜ ਨੂੰ 12% ਤੋਂ 8% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 2,400 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 910 ਰੁਪਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ 18 ਦਾ ਗੁਣਾਂਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜਤਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ 1,98,807.70 ਰੁਪਏ ਹੋਈ। ਬਿਆਜ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਬਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ 12% ਤੋਂ 8% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ। ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਜ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਕਰਨਾਟਕ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੁਜਾਤਾ3SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“20. ……ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ “ਕਦੋਂ ਬਣਤੀ ਹੈ” ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4-ਏ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1975 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦੇਓ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਨਿਵਾਸ ਸਬਾਤਾ ਅਤੇ ਅਨਜ. ਮਾਨੂ/ਐਸ.ਸੀ./0021/1975: (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 289 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1976 ਐਸ.ਸੀ 222 ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਿੰਘਲ, ਜੇ. ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਚੋਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।”

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਖਿੱਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ 2004 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ 2,64,895 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਖੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਕਦੋਂ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਰਾਜ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਨੂ ਕੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ 2.64 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ? ਇਹ ਹੈ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

8. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2,400 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਗਈ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਅਤਿਰੇਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਮਦਦਗਾਰ ਨੂੰ 2400/ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਰਹੂਮ ਇੱਕ ਅਣਐਪਚਾਰਿਕ ਕਾਮਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤਨਖਾਹ 2,400 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੋਕਤਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਰਸੀਦਾਂ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਮਾਉ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਚਿਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕੇਲ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਐਮ) 'ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ “ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯਾਤਰਾ ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ

ਯਾਤਰਾ ਰਿਆਇਤ ਜਾਂ ਮਾਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਖਾਣੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 25 ਰੁਪਏ 'ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ' ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: (2400 ਦਾ 50%) x 218.47 = ਰੁਪਏ 2,62,164. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 2,62,164 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਵਸੂਲ ਹੋਣ ਤੱਕ 12% ਬਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਜੇਕਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

11. ਅਪੀਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ।

12. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਹਨ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate